gyobb, szőnyegszerű kompozíció része lehetett, esetleg panelekből állt. Kelet felé egy következő, hasonló méretű „elem" lenyomata és néhány elkopott mozaikszeme maradt meg a terrazzoalapozáson. A helyiségben É felé sajnos beszakadt és megsemmisült a padló folytatása, itt viszont tanulmányozható volt a terem fűtése: hypocaustumoszlopok és egy K–Ny-i irányú fűtőcsatornafal tartotta a közel 80 cm belvilágú fűtőtér felett a padlót, alján szintén terrazzoból készült az aljzat. A terem É-i lezárása nem került elő, mint ahogy arról sincs információ, hogy folytatódott-e a mozaikpadló É felé. A fűtőtérből mindenesetre további mozaikpadló-darabok (10–20 cm) kerültek elő, kék(?) színű, durvább mozaikszemekből.

A gazdagon díszített helyiséggel ellátott épület(ek?) funkciója kérdéses: legnagyobb valószínűséggel középület lehetett, hiszen közel a város fóruma, közigazgatási központja, de nem zárható ki esetleg a fürdő, vagy magánjellegű lakófunkció sem. Az épület gazdag díszítésű periódusa a jelenlegi feltételezések szerint a Kr. u. 4. sz. elejére keltezhető.

A most előkerült lelet több szempontból is figyelemre méltó. Érdekessége, hogy az itt előforduló padlótípus (mozaik és márvány) kombinálása eddig teljesen ismeretlen volt Aquincumban, ehhez hasonlókat elsősorban Észak-Afrikában, a közel-keleti római városokban és Rómában találni. Az Aquincumból ránk maradt három mozaikpadló közül ez a most előkerült padló a legkésőbbi, jelezve a város utolsó virágkorát. A polgárváros HÉV-től Ny-ra lévő területéről mindezidáig ilyen színvonalú épület nem volt ismert.

T. Láng Orsolya

57. Budapest, III. Királyok útja 195–197. és Királyok útja 199–203.

R, B, LT

2008. június 16. és július 2. között a BTM szondázó próbafeltárást végzett a fenti telkeken (Hrsz.: 63588; 63589). A kivitelezéshez kapcsolódó földmunkával érintett területeken 5 kutatóárkot húztunk, 749 m²-en 75 stratigráfiai egységet (réteg, beásást) dokumentáltunk. Ebből régészeti korú rétegnek 2, biztosan régészeti korú beásásnak 10 bizonyult.

Az 1. árokban (98 m²) egy nyújtott, háton fekvő emberi vázat, mellette egy bizonytalan eredetű beásást dokumentáltunk. Ezen túlmenően teljesen leletmentesnek bizonyult az árok. A 2. árok (156 m²) néhány rétegleletet leszámítva teljesen negatívnak bizonyult. A 3. árokban (356 m²) újkori és kevés császárkori kerámiát tartalmazó rétegben több sorban nagyjából K–Ny-i tájolásban futó ültetőgödröket és karókat dokumentáltunk. A sárga altalaj szintjén futó felületünkön 3 őskori objektumot tudtunk dokumentálni. A kutatóárok Ny-i szélén tapasztalható kavicsos mederkitöltés és a felette húzódó sárga löszös altalaj jelentős térszínemelkedésre utal ÉNy-i irányban az OMV töltőállomás felé, ahol a III. Vörös Hadsereg útja néven nyilvántartott régészeti lelőhely feltárása zajlott az 1960–80-as években. A 4. árokban (33,3 m²), mely 3 árokszakaszból állt, a sárga altalajban 6 gödörobjektum részlete rajzolódott ki, melyek leletanyagot is adó kisebbik hányada a középső rézkori Ludanice-kultúra emlékanyagát tartalmazta. A felette húzódó őskori kultúrréteg rézkori cserepek mellett késő bronzkori és kelta leletanyagot is tartalmazott. Az 5. árokban (106 m²) régészeti aktivitást nem tapasztaltunk.

A szóban forgó területen a Duna árterének alacsonyabb magasságú térszíne terült el, ÉNy-i irányba emelkedő részén húzódhatott az ismert bronzkori temető, a Duna főmedréhez közelebbi, nagyjából É–D-i irányú sávban pedig teljesen új lelőhelyként egy középső rézkori település húzódik. Itt a rétegből származó késő bronzkori és vaskori leletanyag e korszak jelenlétét is valószínűsíti a part menti sávban.

Szilas Gábor

58. Budapest, III. Királyok útja 291.

U, R, B, LT

2008. október 15. és november 24. között a BTM Ős- és Népvándorlás kori Osztálya folytatta a 2007 őszén megkezdett feltárásokat, melyek során elsősorban a Duna mentén húzódó, egyre jobban adatolt lelőhelyláncolat belső szerkezetére vonatkozóan vártunk új információkat. Az igen összetett rétegviszonyokat mutató, 2007-ben kutatott Királyok útja 293. sz. telektől D-i irányban kb. 100 m-re ugyanis a korábbi kutatások alapján a régészeti intenzitás csökkenését tapasztaltuk. A II., majd a 2009-ben esedékes III. ütem keretében a telek (Hrsz.: 63629/5) É-i felén épülő társasházak, valamint a „Csónakház" területének teljes megelőző feltárásával, azaz a köztes terület megismerésével a lelőhelyláncolat középső szakaszán mintegy 230 m hosszan rekonstruálhatjuk belső struktúráját.

A szóban forgó telek középső részén nyitott „A2" épület területén ÉÉNy-i irányban jelentékeny, csaknem 3 m-es terepszint-emelkedést, ezzel párhuzamosan homokossá-löszössé váló altalajt dokumentáltunk. E tereprézsű területén a korábban lokalizált többperiódusú császárkori kelta település tároló- és agyagnyerő gödreit, valamint három lejtőirányú, vízelvezető szereppel bíró, barázdákkal tagolt aljú árokrendszer maradványát tártuk fel. A fokozatosan süllyedő térszínen 100,3 m (Bf) magasságban szűnt meg a régészeti aktivitás.

Az ettől É-ra elhelyezkedő „B3" épület helyét az egykor itt létesített medence kimélyítésekor jelentősen megbolygatták, így ezen a területen rétegtani megfigyelésekre nem volt lehetőség. A mélyebbre leásott települési objektumok aljának dokumentálásával csupán annyit tudtunk rögzíteni, hogy a telek É-i részén már a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája és a késő rézkori badeni kultúra megtelepedésével is számolnunk kell. Az épület Ny-i, közműárkokkal bolygatott részén viszonylag kevés újkőkori és rézkori objektum, valamint